

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering
Mevrouw drs. A.C. van Huffelen
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 19 maart 2024

betreft Vragen n.a.v. de geactualiseerde werkgenda waardengedreven digitaliseren voor 2024

ons kenmerk 172777.01U

Geachte mevrouw Van Huffelen,

De leden van de vaste commissie voor Digitalisering hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van 22 december 2023¹ waarbij u de Kamer, conform uw toezegging², de Werkgenda Waarden gedreven Digitaliseren 2024 hebt aangeboden en daarnaast de Kamer hebt geïnformeerd over (de afdoening van) enkele toezeggingen. De leden van de fractie van de **SGP** wensen naar aanleiding van voornoemde werkgenda enkele vragen te stellen. De leden van de fracties van de BBB en het CDA sluiten zich bij de gestelde vragen aan.

De leden van de fractie van de SGP lezen dat de nieuwe werkgenda, meer dan vorige, de nadruk legt op Artificiële Intelligentie (AI).³ Dat lijkt deze leden een zeer goede keuze en de aanleiding daarvoor kan zelfs veel meer zijn dan de generatieve AI die in de werkgenda genoemd wordt. Eveneens zeer relevant volgens deze leden is de keuze in de agenda om in het basis- en voortgezet onderwijs meer aandacht te geven aan digitale geletterdheid.⁴ Dit is uiteraard primair een zaak voor het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap maar ook van belang voor de andere ministeries, omdat digitalisering, en AI in het bijzonder, alleen verantwoord kan functioneren als de bevolking geleerd heeft te reflecteren op de mogelijkheden, maar ook de beperkingen van digitalisering en AI, in het bijzonder ook op de morele vragen die ze oproept.

De leden van de fractie van de SGP merken op dat in de operatie Curriculum.nu digitale geletterdheid⁵ een apart leergebied was. Deze leden constateren dat er nu kerndoelen voor digitale geletterdheid komen die in het voorjaar van 2024 door de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) worden gepresenteerd. Er zijn echter een aantal belemmerende factoren voor een goede implementering van die kerndoelen en voor de aandacht voor AI alsmede de morele aspecten

¹ Kamerstukken I 2023/24, 26 643, C.

² Toezegging [T03506](#).

³ Kamerstukken I 2023/24, 26 643, C, bijlage 1, p. 8.

⁴ Kamerstukken I 2023/24, 26 643, C, bijlage 1, p. 15.

⁵ Raadpleegbaar via: <https://www.curriculum.nu/download/dg/Toelichting-Digitale-geletterdheid-1.pdf>.

datum 19 maart 2024

ons kenmerk 172777.01U

blad 2

daarvan. Dit punt van de digitaliseringsagenda geeft de leden van de fractie van de SGP aanleiding tot het stellen van de volgende vragen.

Bent u het met de leden van de fractie van de SGP eens dat digitale geletterdheid meer moet zijn dan alleen het beschikken over instrumentele vaardigheden om effectief gebruik te kunnen maken van digitale middelen, waaronder AI, maar ook het vermogen dient te bevorderen om kritisch te reflecteren op mogelijkheden en beperkingen van deze technologieën? Met andere woorden: hoort onderwijs in digitale geletterdheid niet tot goed burgerschapsonderwijs? Het is in dat licht volgens deze leden opmerken dat in de recente notitie 'Burgerschapsonderwijs in een veranderende samenleving: herijking kwalificatie-eisen burgerschapsonderwijs MBO'⁶ digitalisering slechts drie maal kort genoemd wordt en AI in het geheel niet. Op welke wijze gaat u bevorderen dat burgerschapsonderwijs in het algemeen, ook in het MBO, niet beperkt zal blijven tot instrumentele vaardigheden?

De leden van de fractie van de SGP merken op dat in de startnotitie kerndoelen digitale geletterdheid van de SLO van 2022⁷ de onmisbare rol van de mens bij AI en de ethiek van AI wordt genoemd. In het rapport praktijkonderzoek Digitale Geletterdheid in het primair en voortgezet onderwijs van de SLO⁸ wordt echter geconstateerd dat er tot nu toe weinig terecht komt van wat daar 'mediawijsheid' genoemd wordt als aandachtspunt in het curriculum. Toch behoorde dit tot de domeinen binnen het leergebied Digitale geletterdheid die door de SLO aan scholen waren geadviseerd. De leden van de fractie van de SGP concluderen dat er dus blijkbaar meer nodig is dan een curriculumdocument. Welke mogelijkheden ziet u om samen met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te voorkomen dat de nieuwe kerndoelen eveneens niet leiden tot een goede implementatie van digitale geletterdheid? In de aan de orde zijnde brief wordt terecht de belangrijke rol van lerarenopleidingen benoemd. Hierin wordt echter alleen gesproken over het door leraren in contact brengen van leerlingen met de positieve kanten van digitalisering. Dit roept bij de leden van de fractie van de SGP de vraag op of er ook aan de beperkingen en mogelijk zelfs bedreigingen daarvan aandacht besteed wordt.

De leden van de fractie van de SGP wijzen erop dat een belangrijke belemmerende factor hier het grote tekort aan docenten Informatica is. Het ligt voor de hand dat deze docenten een belangrijke rol vervullen bij de implementatie van digitale geletterdheid in het onderwijs. De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) heeft in het verleden over dit vak aangegeven dat het vak Informatica grondig herzien zou moeten worden, zodat het een goede basis biedt voor het onderwijs in digitale geletterdheid. Van deze herziening komt echter in de praktijk bijzonder weinig terecht door het grote gebrek aan docenten voor dit vak. Daarbij merken deze leden op dat volgens het rapport 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2020-2030' van CentERdata uit december 2020⁹ dit vak zelfs het grootste tekortvak in het onderwijs is. In het rapport 'Rechtstreekse route naar het leraarschap Informatica. Verkennend onderzoek naar

⁶ Raadpleegbaar via: <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-f828f168c8d6c4bc6bf641e7f8826addf706c341/pdf>.

⁷ Raadpleegbaar via: <https://www.slo.nl/@21498/startnotitie-kerndoelen-digitale/>.

⁸ Raadpleegbaar via: <https://www.slo.nl/@18856/rapport-praktijkonderzoek-digitale/>.

⁹ Raadpleegbaar via: <https://mirrorpedia.nl/wp-content/uploads/Publicaties/Arbeidsmarktramingen/arbeids-marktramingen-basisjaar-2019.pdf>.

datum 19 maart 2024

ons kenmerk 172777.01U

blad 3

draagvlak en haalbaarheid' van 10 februari 2023 van Dialogic innovatie¹⁰ worden concrete voorstellen gedaan voor een 'rechtstreekse route naar het leraarschap Informatica'. De instroom van informaticastudenten aan universiteiten is groot, maar weinigen van hen kiezen voor het leraarschap. Welke mogelijkheden ziet u om meer informaticastudenten tot leraarschap te verleiden? Wat is er gedaan met de aanbevelingen van Dialogic innovations? Kan er in samenwerking met werkgevers gezocht worden naar meer mogelijkheden voor het hebben van een duobaan, inhoudende deels werken als informaticus/programmeur en deels als docent?

Deelt u de opvatting van de leden van de fractie van de SGP dat extra acties ten opzichte van de reeds geïmplementeerde nodig zijn om er voor te zorgen dat er een generatie opgroeit die verantwoord en doordacht kan omgaan met digitale technologieën en in het bijzonder met AI en dat dit niet alleen geldt voor het algemeen voortgezet onderwijs maar ook voor het beroepsonderwijs, dat voorbereidt op beroepen die steeds meer door AI worden beïnvloed?

De leden van de vaste commissie voor Digitalisering zien uw reactie met belangstelling tegemoet en zij verzoeken u deze **uiterlijk binnen vier weken** na dagtekening van deze brief te mogen ontvangen. Een afschrift van deze brief is ter informatie verzonden aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Hoogachtend,

G.V.M. Veldhoen

Voorzitter van de vaste commissie voor Digitalisering

¹⁰ Raadpleegbaar via: <https://dialogic.nl/wp-content/uploads/2023/03/Dialogic-Draagvlakonderzoekrouteinformaticadocent-Definitief-1.pdf>.